

7250 LLEI 5/1984, de 26 de març, reguladora del dret d'asil i de la condició de refugiat. («BOE» 74, de 27-3-1984.)

JUAN CARLOS I,

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.
Sapigueu: que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I. Aquesta Llei té per objecte complir el manament de l'article 13.4 de la Constitució i, alhora, oferir una solució jurídica a un problema de fet com és el de refugi a Espanya de persones perseguides en els seus països per motius ideològics o polítics, d'acord amb els criteris de solidaritat, hospitalitat i tolerància que han d'inspirar l'Estat democràtic definit a la nostra Constitució

La Llei comprèn dos títols relatius, respectivament, al dret d'asil i a la condició de refugiat, en què es regulen les circumstàncies específiques de les dues situacions

II. El títol I, referit a l'asil, s'ocupa dels aspectes següents:

1. Motius d'asil:

El dret d'asil en la seva dilatada història ha transformat l'àmbit de protecció. Si en un principi beneficiava només els delinqüents comuns i mai els polítics, des de finals del segle XVIII la tendència s'inverteix, de manera que en l'actualitat només protegeix els perseguits polítics, entesa aquesta expressió en sentit ampli (raça, religió, nacionalitat, etc.).

La nostra Llei és en aquest punt generosa, ja que juntament amb els perseguits també comprèn els que hagin comès delictes polítics o connexos, que no ho siguin a Espanya.

2. Protecció que ofereix l'asil:

La protecció primària i essencial consisteix a no tornar la persona a l'Estat perseguidor i, per tant, desestimar les peticions d'extradició. Per això la sol·licitud d'asil suspèn, fins a la decisió definitiva, la decisió de qualsevol procés d'extradició de l'interessat que es trobi pendent o, si s'escau, l'execució d'aquesta (article 5è, 2). En qualsevol cas, l'expulsió d'un estranger mai no s'ha de fer al país perseguidor, llevat de casos d'extradició formalment acordada (article 19.1).

A més, l'asil també pot comprendre les mesures que preveu l'article 2n (autorització per treballar, assistència social, etc.).

3. Reconeixement del dret:

La petició d'asil es pot fer en qualsevol frontera espanyola, encara que no es tingui la documentació en regla, en aquest últim cas es poden adoptar mesures cautelars. Lògicament la petició també es pot cursar dins el territori nacional.

El reclamant es pot valer d'un advocat, que s'ha de nomenar d'ofici si ho sol·licita. També es preveu la intervenció de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats en el procediment (article 5è.5).

La condició d'asilat es reconeix per extensió als ascendents i descendents en primer grau, així com al cònjuge (article 10).

4. La competència:

La competència en matèria d'asil, atès que es tracta d'un acte en exercici de la sobirania de l'Estat (concessió,

revocació, condicions), s'atribueix al Govern a proposta de la Comissió Interministerial creada al si del Ministeri de l'Interior i composta per representants dels departaments ministerials afectats per la concessió d'asil.

Contra les resolucions del Ministeri de l'Interior que no admetin a tràmit l'expedient de sol·licitud d'asil o hi posin fi es pot interposar recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa. Es pot interposar el mateix recurs contra les resolucions del Govern que revoquin la concessió d'asil. Pel que fa a les denegacions d'asil, s'introdueix la possibilitat del seu reexamen administratiu, d'acord amb les recomanacions dels organismes internacionals especialitzats en la matèria.

III. El títol II d'aquesta Llei regula la condició jurídica del refugiat a Espanya i és complementària de l'Estatut dels refugiats (Ginebra, 28 de juliol de 1951) i del protocol sobre el mateix tema (Nova York, 31 de gener de 1967), que avui formen part de l'ordenament jurídic espanyol com a conseqüència de l'adhesió de 22 de juny de 1978.

IV. En l'elaboració d'aquesta Llei s'ha consultat l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats i la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat.

TÍTOL I

De l'asil

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article primer. Dret a sol·licitar asil.

El territori espanyol constitueix un refugi inviolable per a totes les persones a les quals es concedeixi asil de conformitat amb aquesta Llei. Es reconeix als estrangers el dret a sol·licitar asil.

Correspon al Govern conèixer i decidir sobre les sol·licituds d'asil, atenent les circumstàncies del sol·licitant i del país perseguidor.

Article segon. Contingut de l'asil.

1. L'asil és la protecció gracieble dispensada per l'Estat, en l'exercici de la seva sobirania, als estrangers que es trobin en alguna de les circumstàncies que preveu l'article 3r i que consisteix en la no-devolució a l'Estat on siguin perseguits o hagin estat sancionats i en l'adopció de les mesures següents:

- Autorització de residència indefinida o temporal a Espanya.
- Expedició dels documents de viatge i identitat necessaris.
- Autorització per dur a terme activitats laborals, professionals o mercantils.
- Qualssevol altres que es puguin recollir en els convenis internacionals, referents als asilats, que siguin subscrits per Espanya.

2. Així mateix, es pot atorgar als asilats, si s'escau, l'assistència social i econòmica que es determini per reglament.

Article tercer. Causes que justifiquen la sol·licitud i denegació d'asil.

1. Poden sol·licitar asil a Espanya:

a) Les persones a les quals s'hagi reconegut la qualitat de refugiat d'acord amb el que disposa el títol II d'aquesta Llei.

b) Els que pateixin persecució, estiguin sotmesos a enjudiciament o hagin estat condemnats per delictes de caràcter polític o per fets connexos amb un delictes d'aquesta naturalesa o que derivin de l'exercici d'un dret fonamental reconegut a la Constitució espanyola.

2. També poden sol·licitar asil els estrangers que pateixin persecució, estiguin sotmesos a enjudiciament o hagin estat condemnats al país de la seva nacionalitat, sempre que aquesta persecució, enjudiciament o sanció:

a) Obeeixin a raons de raça, ètnia, religió, pertinença a un grup social determinat o opinions o activitats polítiques, encara que semblin motivades per un delictes de naturalesa comuna.

b) Es deguin a un delictes que s'hagi comès amb la finalitat d'aconseguir el reconeixement dels drets i les llibertats fonamentals protegits en l'ordenament espanyol, o de lluitar contra els sistemes no democràtics de convivència.

3. Igualment es pot atorgar l'asil a les persones no compreses al número anterior en els casos en què la concessió de l'asil es justifiqui per raons humanitàries.

4. En cap cas no s'atorga asil:

a) A les persones respecte de les quals hi hagi motius fundats per creure que han comès algun dels delictes contra la pau, contra la humanitat o de guerra, definits als instruments internacionals elaborats per dictar disposicions referents a aquests delictes, i en particular a aquelles respecte de les quals hi hagi motius fundats per creure que han tingut part en la persecució sistemàtica de persones per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un determinat grup social o opinions polítiques o estiguin implicats, ja sigui com a autors, còmplices o encobridors, en la tortura, segrest o desaparició de persones per alguns dels motius abans assenyalats. Així mateix, no es pot concedir asil als que siguin culpables d'actes contraris a les finalitats i els principis de les Nacions Unides o de la Constitució espanyola.

b) A qui, abans de la concessió de l'asil, hagi comès, fora del país en què és perseguit o ha estat sancionat, un delictes comú greu, entenent com a tals els que estiguin sancionats en el Codi penal espanyol amb una pena igual o superior a la de presó major.

c) A qui hagi perpetrat un delictes contra la seguretat de la navegació aèria o marítima, o dels transports terrestres, un delictes de terrorisme o qualsevol altre acte considerat punible pels convenis internacionals vàlidament ratificats per Espanya.

CAPÍTOL II

De la concessió i el reconeixement de la condició d'asilat

Article quart. Presentació de la sol·licitud d'asil.

1. L'estranger que es trobi en territori espanyol ha de presentar la seva petició d'asil davant l'autoritat governativa competent.

L'entrada il·legal en territori espanyol no es pot sancionar quan l'hagi realitzat una persona que reuneixi els requisits propis de la condició d'asilat, sempre que es presenti sense demora a les autoritats.

2. La petició d'asil feta en qualsevol frontera suposa l'admissió provisional de l'estranger, sense perjudici del que el Govern pugui acordar definitivament.

Si l'estranger no té la documentació exigida per les autoritats espanyoles, el Ministeri de l'Interior pot acordar la fixació d'una residència obligatòria a l'interessat mentre no es resolgui la seva sol·licitud.

3. La petició d'asil presentada davant una ambaixada o consolat s'ha de cursar a través del Ministeri d'Afers Exteriors.

Article cinquè. Efectes de la sol·licitud d'asil.

1. Sol·licitat l'asil per qualsevol estranger, no pot ser expulsat sense que s'hagi resolt la seva petició, sense perjudici de les mesures cautelars que pugui adoptar l'autoritat governativa per motius de salut o seguretat pública.

No obstant això, el ministre de l'Interior, escoltada la Comissió a què fa referència l'article 6è d'aquesta Llei, pot decidir la no-admissió provisional del sol·licitant o la seva expulsió del territori espanyol quan concorrin de manera notòria en l'estranger algunes de les circumstàncies que preveu el número 4 de l'article 3r.

L'adopció d'aquesta mesura no suspèn la tramitació de l'expedient.

2. La sol·licitud d'asil basada en qualsevol de les causes que preveu aquesta Llei suspèn, fins a la decisió definitiva, la decisió de qualsevol procés d'extradició de l'interessat que es trobi pendent, o, si s'escau, la seva execució. Amb aquesta finalitat, la sol·licitud de concessió d'asil s'ha de comunicar immediatament a l'òrgan davant el qual tingui lloc el procés corresponent.

3. S'han d'establir per reglament les normes de procediment per a la concessió d'asil, situació provisional dels sol·licitants i documentació en què es determini aquesta situació.

4. El sol·licitant d'asil ha de ser instruït per l'autoritat a la qual es dirigeixi dels drets que li corresponen de conformitat amb aquesta Llei i, en particular, del dret a l'assistència d'un advocat.

5. S'ha de comunicar a l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats la presentació de les sol·licituds d'asil, i l'Alt Comissionat es permet informar-se de la marxa dels expedients, ser present en les audiències al sol·licitant i presentar informes, verbals o escrits, per si mateix o mitjançant un representant apoderat a aquest efecte, davant el Ministeri de l'Interior; igualment, s'ha de permetre a les associacions legalment reconegudes que tinguin entre els seus objectius l'assessorament i ajuda al refugiat la presentació d'informes escrits davant el ministre de l'Interior.

Article sisè. Comissió Interministerial.

1. Es crea al si del Ministeri de l'Interior una comissió que examini les sol·licituds d'asil i formuli les propostes corresponents.

2. La Comissió està composta per un representant de cadascun dels ministeris d'Afers Exteriors, Justícia, Interior i Treball i Seguretat Social.

3. Les normes de funcionament de la Comissió s'han de determinar per reglament.

Article setè. Concessió de l'asil.

La concessió de l'asil és competència del Govern a petició de la part interessada.

Tota sol·licitud dóna lloc a la incoació, a càrrec del Ministeri de l'Interior, de l'expedient oportú, al qual s'han d'incorporar, si s'escau, els informes de les associacions legalment reconegudes que, entre els seus objectius, tinguin l'assessorament i ajuda a l'asilat.

Seguidament l'expedient s'ha de sotmetre a la Comissió Interministerial que preveu l'article anterior, als efectes que aquesta formuli la proposta corresponent al ministre de l'Interior.

Formulada la proposta per part de la Comissió, s'ha de procedir de la manera següent:

a) Si la proposta de la Comissió i el criteri del ministre de l'Interior són concordes, aquest ha de dictar la resolució corresponent.

b) Si la proposta de la Comissió i el criteri del ministre de l'Interior són discordants, aquest ha d'elevat l'ex-

pedient al Consell de Ministres perquè resolgui la sol·licitud.

Article vuitè. Requisits de la concessió d'asil.

Perquè es resolgui favorablement la petició d'asil n'hi ha prou que apareguin indicis suficients, segons la naturalesa de cada cas, per deduir que es dona algun dels supòsits que preveuen els números 1 a 3 de l'article 3r d'aquesta Llei.

Article novè. Reexamen de la denegació.

L'estranger al qual hagi estat denegat l'asil, si té nous elements probatoris de les seves afirmacions o considera que les circumstàncies que justificaven la denegació han desaparegut, pot instar en qualsevol moment al Ministeri de l'Interior la revisió del seu expedient.

Article deu. Extensió familiar de l'asil.

1. La condició d'asilat es concedeix, per extensió, als ascendents i descendents en primer grau i al cònjuge de l'asilat, o a la persona amb la qual es trobi lligat per una relació d'afectivitat i convivència anàloga, excepte en els casos de separació legal, separació de fet, divorci, majoria d'edat o independència familiar, en què es valora, separadament, la situació de cada membre de la família.

2. En cap cas no es concedeix, per extensió, el dret d'asil a persones incloses en els supòsits del número 4 de l'article 3r.

Article onze. Denegació de l'asil per permanència en un altre Estat.

Es pot no reconèixer la condició d'asilat als que per raons econòmiques i familiars o d'una altra índole tinguin dret a residir en un tercer Estat o de fet es trobin, no simplement en trànsit, en aquest tercer Estat, i hi puguin obtenir la residència i seguretat de no-devolució al país perseguidor.

CAPÍTOL III

Dels efectes del reconeixement i pèrdua de la condició d'asilat

Article dotze. Dret de no-devolució.

El reconeixement de la condició d'asilat atorga a l'estranger el dret a no ser tornat al país on pugui tenir motius per témer fundadament persecució o càstig, en els termes de l'article 3r.

Article tretze. Residència i permís de treball.

La concessió de la condició d'asilat implica l'autorització de residència a Espanya, l'autorització per dur a terme activitats laborals, professionals i mercantils, l'expedició del document d'identitat necessari i, si s'escau, de viatge, tot això d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

Article catorze. Condicions especials sobre residència i treball.

La concessió de la condició d'asilat en el supòsit que preveu el número 3 de l'article 3r implica un permís de residència temporal per un termini de sis mesos. Transcorregut aquest termini, es revisa la condició d'asilat, la revocació de la qual ha de ser motivada i s'ha de fundar en una causa justa que afecti l'ordre públic interior, seguretat exterior de l'Estat o interessos internacionals d'aquest.

En aquests casos es pot atorgar el permís de residència amb alguna de les mesures cautelars que es preveuen a l'article 18 i cal atènyer-se al que disposa la normativa general sobre treball d'estrangers, que també s'ha d'aplicar en tot cas als familiars de l'asilat.

Article quinze. Altres mesures protectores.

L'adopció de les altres mesures que preveu l'article 2n d'aquesta Llei s'ha de fer tenint en compte els mitjans efectius de què disposa l'Estat, d'acord amb el que preveuen els convenis subscrits per Espanya, i atenent sempre principis humanitaris.

Article setze. Circumstàncies excepcionals.

1. Per circumstàncies excepcionals d'índole política, econòmica i social es pot denegar, amb caràcter general, la concessió de l'autorització de la residència i treball que preveuen els tres articles anteriors.

2. Mitjançant una norma amb rang de llei s'ha de determinar la concurrència d'aquestes circumstàncies i l'abast de les mesures a adoptar, respectant, en tot cas, les situacions preexistents.

Article disset. Efectes de la denegació d'asil.

1. La denegació de la condició d'asilat, llevat del cas d'entrada il·legal a Espanya i del que preveu l'article 5è, 1, d'aquesta Llei, no implica l'expulsió del sol·licitant, que ha d'estar en les mateixes condicions que qualsevol altre estranger per obtenir l'autorització de residència i treball i tenir els altres drets que preveuen les lleis i convenis internacionals subscrits per Espanya.

2. En cas que es disposi l'expulsió, no es pot efectuar a un país on la persona expulsada pugui tenir motius fundats per témer persecució o càstig, en els termes de l'article 3r d'aquesta Llei.

Article divuit. Mesures cautelars.

1. A més dels drets que preveu aquesta Llei, els estrangers asilats gaudeixen a Espanya dels mateixos drets i llibertats que els altres estrangers.

2. Tanmateix, per raons degudament motivades de seguretat de l'Estat, el ministre de l'Interior pot adoptar envers l'asilat, amb caràcter temporal, les mesures d'allunyament de fronteres o nuclis de població determinats singularment o de fixació de l'obligació de residència en un lloc determinat. També pot acordar, per les mateixes raons, presentacions periòdiques de l'asilat davant l'autoritat competent.

3. Quan les relacions exteriors d'Espanya es vegin afectades de manera greu i directa per activitats desenvolupades a Espanya per una associació composta totalment o parcialment d'asilats, que excedeixin l'exercici del dret de lliure expressió que reconeix la Constitució, el ministre de l'Interior pot procedir, amb l'advertència prèvia i mitjançant una resolució motivada, a la suspensió de les seves activitats i en pot proposar la dissolució davant l'autoritat judicial. Contra la decisió de suspendre les activitats de l'associació es pot interposar el recurs a què es refereix l'article 21,3 d'aquesta Llei.

Article dinou. Expulsió dels asilats.

1. Els estrangers asilats poden ser expulsats del territori espanyol per activitats greus o reiterades contra la seguretat interior o exterior de l'Estat.

En cap cas no se'ls ha d'expulsar a un altre país on hi hagi motius per témer persecució o càstig.

2. El Ministeri de l'Interior ha de comunicar l'expulsió a l'interessat, i li ha de fer saber els recursos que són procedents contra l'expulsió, així com que si els exerceix

en el termini de deu dies aquesta expulsió queda en suspens, sense perjudici d'altres mesures de seguretat que es puguin adoptar en aquest cas.

3. En tot cas, s'ha de concedir a l'expulsat un termini raonable per buscar la seva admissió legal en un altre país.

Article vint. Revocació de la condició d'asilat.

El Govern pot acordar la revocació de la condició d'asilat o d'algun o tots els beneficis que preveu l'article 2n d'aquesta Llei en els casos següents:

a) Quan l'asil s'hagi obtingut mitjançant dades, documents o declaracions que siguin falsos i determinants del reconeixement obtingut.

b) Quan l'asilat abandoni per més d'un any el territori nacional o adquireixi una residència en un altre país, llevat que obtingui una autorització prèvia si hi ha causes que ho justifiquin.

c) Quan l'asilat pugui tornar al seu país d'origen en cas que s'hagin produït canvis que facin cessar la persecució o els motius racionals de temor a patir persecució.

d) Quan s'incorri en alguna de les causes de privació de la condició d'asilat que preveuen els convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article vint-i-u. Recursos.

1. Contra les resolucions del ministre de l'Interior es pot interposar un recurs d'alçada davant el Consell de Ministres.

2. Contra les resolucions del Consell de Ministres es pot interposar un recurs de súplica davant aquest.

3. Contra les resolucions del Ministeri de l'Interior que no admetin a tràmit les peticions d'asil, i les del Govern que revoquin l'asil prèviament concedit, es pot interposar recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa, i, quant a la seva interposició i procediment, s'ha d'ajustar al que preveuen les normes que regulen la protecció jurisdiccional dels drets fonamentals i les llibertats públiques.

TÍTOL II

De la condició de refugiat

Article vint-i-dos. Reconeixement de la condició de refugiat.

1. Espanya, en el compliment de les seves obligacions internacionals, reconeix la condició de refugiat i admet com a tals els que compleixen els requisits que preveuen les lleis i els convenis internacionals subscrits per Espanya i en especial la Convenció sobre l'Estatut dels refugiats, feta a Ginebra el 1951.

2. El concepte de refugiat polític s'entén ampliat, sense necessitat de modificar aquesta Llei, quan Espanya ratifiqui qualsevol acord internacional que contingui un concepte més ampli, que és aplicable a qualsevol persona, encara que no sigui de la nacionalitat dels estats signataris.

3. A les persones a les quals es concedeixi el refugi a Espanya, sempre que vulguin fer una activitat lucrativa per compte propi o d'altri, se'ls poden estendre els corresponents permisos de residència i treball.

Article vint-i-tres. Tramitació de la sol·licitud.

1. La sol·licitud de reconeixement de la condició de refugiat s'ha de presentar davant el ministre de l'Interior.

2. La Comissió que preveu l'article 6 d'aquesta Llei ha d'informar de les sol·licituds de reconeixement de la condició de refugiat.

A les sessions que la Comissió dugui a terme en relació amb sol·licituds de refugi s'ha de convocar, en tot cas, el representant a Espanya de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats.

Article vint-i-quatre. Recursos.

Les decisions del ministre de l'Interior sobre el reconeixement de la condició de refugiat posen fi a la via administrativa i s'hi pot interposar recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa pel procediment que preveu la Llei de protecció jurisdiccional dels drets fonamentals.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera.—La denegació de la concessió d'asilat, sigui quina sigui la seva causa, no impedeix que els òrgans competents en matèria d'extracció puguin entendre, d'acord amb la legislació corresponent, que l'extradició no és procedent perquè es tracta d'un delictes de caràcter polític o, encara que es tracti d'un delictes comú, la petició d'extradició es funda en un motiu de caràcter polític.

Quan, d'acord amb el que estableix l'article 5è, apartat 2, d'aquesta Llei, estigui pendent una sol·licitud d'extradició, la decisió del Govern s'ha de comunicar a l'òrgan corresponent.

Segona.—El Govern ha de procedir a la constitució de la Comissió que preveu l'article 6è d'aquesta Llei en el termini de tres mesos, a partir de la seva entrada en vigor.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera.—Mentre no siguin promulgades les normes reguladores d'empara judicial, el procediment que conté l'article 21 s'ha de desenvolupar segons la Llei 62/1978, de 28 de desembre.

Segona.—Les persones que es trobin a Espanya i no hagin obtingut la condició d'asilats es poden acollir als beneficis que concedeix aquesta Llei en els terminis que es determinin reglamentàriament.

DISPOSICIÓ FINAL

1. S'autoritza el Govern a dictar totes les disposicions que exigeixi el desplegament d'aquesta Llei.

2. El Govern, en el termini de sis mesos, ha de regular el procediment per al reconeixement de la condició de refugiat.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Palau de la Zarzuela, Madrid, 26 de març de 1984.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ